

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาช่วยให้ประชาชนของประเทศเป็นบุคคลที่มีคุณภาพและเป็นทรัพยากรทางปัญญาที่มีค่ายิ่งของชาติ ทั้งนี้เพราะการพัฒนาประเทศทุกด้านต้องอาศัยกำลังคนที่มีคุณภาพเป็นสำคัญ ถ้าหากพิจารณาประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติอย่างดินเหลือแต่ขาดกำลังคนที่มีคุณภาพสูงก็จะไม่สามารถพัฒนาประเทศให้เจริญเท่าเทียมกับประเทศที่ขาดทรัพยากรธรรมชาติแต่กำลังคนมีคุณภาพสูงได้แล้ว เนื่องจากประเทศนั้นได้พัฒนาการศึกษาให้เจริญก้าวหน้าอยู่ในระดับสูง

การที่ประเทศชาติจะพัฒนาคนได้อย่างมีประสิทธิภาพก็ต้องให้ประชาชนของประเทศได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และอย่างน้อยที่สุดก็ให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐานของแต่ละประเทศย่อมขึ้นอยู่กับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศนั้น ๆ ประเทศที่ถูกจัดว่ามีรายได้ต่ำมักพบว่ามี การกำหนดการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้เพียงระดับชั้นประถมศึกษา 4 ปี หรือ 6 ปี และอาจรวมถึงการจัดการศึกษาออกโรงเรียนด้วย สำหรับประเทศที่กำลังพัฒนาขอขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานจะขยายกว้างออกไปอีก กล่าวคือ การศึกษาขั้นพื้นฐานสูงกว่าระดับชั้นประถมศึกษา ส่วนประเทศที่พัฒนาแล้วเกือบทั้งหมดจะให้การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การพัฒนาประเทศในช่วงที่ผ่านมา ทำให้กรุงเทพมหานครขยายตัวจากเมืองหลวงขนาดเล็ก กลายเป็นมหานครขนาดใหญ่แห่งหนึ่งของโลกในปัจจุบัน ผลของการพัฒนาเศรษฐกิจโดยส่วนรวมของประเทศ ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นร้อยละ 7-8 ต่อปี

รัฐบาลไทยหลายยุคหลายสมัยมีความพยายามที่จะขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ประชาชนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ดังเช่นได้มีการขยายการศึกษาภาคบังคับซึ่งเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชาชนจาก 4 ปี เป็น 7 ปี ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2503 แต่ต่อมาก็ได้ลดลงเหลือ 6 ปี ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2531 ก็เห็นชอบกับแนวทางพัฒนาการศึกษา “ให้เร่งขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้ประชาชนมีการศึกษาสูงขึ้นอย่างน้อย 9 ปี” (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักหนังสือที่ นร.0202/ว(ล) 11907 ลงวันที่ 23 กันยายน 2531) ต่อมาก็มีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2533 ให้ขยายการศึกษาภาคบังคับอีก 3 ปี โดยประกาศในท้องที่ที่มีความพร้อมเป็นปี ๆ ไป ทั้งนี้ให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศในปี พ.ศ. 2538 (มติชน, วันพุธที่ 23 พฤษภาคม 2533, หน้า 21) จึงเป็นการแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษา

ความจำเป็นในการเร่งรัดขยายการศึกษาให้แก่ประชาชนของประเทศให้สูงขึ้นก็เพราะ ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ ค่านิยม และคุณธรรมของคนในชาติ ซึ่งประเทศไทยกำลังมีการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และการบริการที่ทันสมัย ยิ่งจะทำให้สภาพชีวิตและสังคมของคนในชาติมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งดำเนินการให้การศึกษาเพื่อปรับความรู้สึกรู้จักคิด ค่านิยม สภาพความเป็นอยู่ของคนในชาติให้สามารถพัฒนาชีวิตของตนเองและครอบครัว ตลอดจนมีส่วนร่วมช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของบ้านเมือง (กรมวิชาการ, 2533 : 3 - 4; โกวิท วรพิพัฒน์, 2532 : 4; พงษ์ สะเพียรชัย, 2527 : 16; สิปปนนท์ เกตุทัต, 2526 : 65; เอกวิทย์ ฃ ฉกลาง, 2526 : 188 - 189)

สภาพการจัดการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน ชาวชนในวัยเรียนของระบบการศึกษาภาคบังคับเข้าเรียนถึงร้อยละ 97 ที่ไม่ได้เรียนอีกร้อยละ 3 เป็นเด็กที่อาศัยอยู่ในชนบทห่างไกล และก้นดง เด็กตกสำรวจ เด็กพิการ และเด็กในชุมชนแออัด แต่มีผู้จบการศึกษาภาคบังคับเข้าเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาเพียงร้อยละ 43 เท่านั้น (กรมสามัญศึกษา, 2532 : 1; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2530 : ข) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติและกรมสามัญศึกษาได้ทำการศึกษาสาเหตุที่ชาวชนไม่เรียนต่อระดับมัธยมศึกษา พบว่า สาเหตุสำคัญเนื่องมาจากการที่นักเรียนและผู้ปกครองไม่เห็นคุณค่าและความจำเป็นของการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษา ผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ผู้ปกครองต้องการให้เด็กอยู่ช่วยงานบ้านและงานอาชีพของครอบครัว โรงเรียนตั้งอยู่ไกลบ้านและการคมนาคมระหว่างบ้านกับโรงเรียนไม่สะดวก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2532 : 4 - 5; กรมสามัญศึกษา, 2530 : 3 - 4) เด็กที่ไม่ได้เรียนต่อก็หันไปประกอบอาชีพทั้ง ๆ ที่ยังไม่มีความรู้ที่จะออกไปประกอบอาชีพได้ เพราะนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จะมีอายุระหว่าง 12 - 14 ปี การออกไปประกอบอาชีพก็ขัดกับกฎหมายแรงงาน ความคิดและความอ่านของเด็กไม่พอเพียงที่จะออกไปเผชิญชีวิตในสภาพสังคมปัจจุบันและอนาคตได้ (ประมวล เสนาฤทธิ์, 2528 : 38; เกลนิวส์, วันที่ 17 ธันวาคม 2533, หน้า 10)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) ใช้แทนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ซึ่งได้ตราไว้ ณ วันที่ 11 ตุลาคม 2540 เป็นรัฐธรรมนูญฉบับของประชาชน ให้ความสนใจกับปัญหาของเด็ก อาทิ มาตรา 53 กำหนดให้เด็ก ชาวชน และบุคคลในครอบครัว มีสิทธิได้รับความคุ้มครองโดยรัฐจากการใช้ความรุนแรง และการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม และมาตราที่ 43 ว่าด้วยบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกัน ในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย “แต่การศึกษาคงไม่ได้รวมถึงเรื่องค่าน้ำส้ม สีเสื้อผ้า และอาหารกลางวัน ซึ่งค่าใช้จ่ายเหล่านี้สำหรับเด็กที่มาจากครอบครัวที่ยากจนนั้นเป็นอุปสรรคที่ใหญ่หลวง ทำให้เด็กไม่สามารถเรียนไปได้ถึง” (ประทีป อึ้งทรงธรรม, 2540 : 1) ดูได้จากโรงเรียนขยายโอกาสถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 9 ที่รัฐบาลให้เป็นภาคบังคับมาหลายปีแล้ว แต่

ตัวเลขที่เด็กเรียนจบจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 9 ซึ่งมีเพียง 60-70% ทั้งประเทศ อีก 30% ก็คงเป็นแรงงานเด็กในไร่ อ้อย หรือโรงงานเล็ก ๆ หรือไม่ก็ออกมาเป็นเด็กเร่ร่อนเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว (จดหมายข่าว ฝ่ายทุนการศึกษาดวงประทีป, 2540 : 1)

สภาพดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงกลุ่มเด็กที่ตกอยู่ในสภาวะยากลำบาก คือเด็กที่ประสบปัญหาต่าง ๆ หรือตกอยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ทำให้ความต้องการขั้นพื้นฐานไม่ได้รับการตอบสนองอย่างเต็มที่ จำเป็นจะต้องได้รับการช่วยเหลือจากสังคมโดยรีบด่วนเพื่อให้เด็กเหล่านี้ได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีพัฒนาการรอบด้านที่ถูกต้องเหมาะสมกับวัย และบรรลุถึงศักยภาพสูงสุดของเด็กแต่ละคน ซึ่งตามแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) ได้จัดไว้ในกลุ่มเด็กและเยาวชนเป้าหมายพิเศษ แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ใหญ่ ๆ (นิตยสารการประชาสงเคราะห์, 2539 : 9 - 12)

1. เด็กถูกทะเลเมิดสิทธิ ประกอบด้วย เด็กถูกกระทำทารุณ เด็กถูกข่มขืน โสเภณีเด็ก และแรงงานเด็ก
2. เด็กถูกปล่อยปละละเลย ประกอบด้วย เด็กถูกทอดทิ้งและเด็กกำพร้า เด็กเร่ร่อน เด็กที่อยู่ในครอบครัวยากจนมาก และเด็กในชุมชนแออัด
3. เด็กประหลาดคนไม่สมควรแก่วัย ประกอบด้วย เด็กและเยาวชนติดยาเสพติดและสารระเหย เด็กมีวุฒุนิสิตสถานบริการและสถานเรีงรมย์
4. เด็กพิการ

จากสภาพดังกล่าวผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษากลุ่มเด็กที่จัดอยู่ในกลุ่มถูกปล่อยปละละเลย ซึ่งเป็นเด็กในชุมชนแออัด ส่วนใหญ่ครอบครัวจะมีปัญหาโดยรวม เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ รายได้ไม่พอกับรายจ่าย เพราะไม่มีความมั่นคงในอาชีพ เป็นแรงงานนอกระบบ ไม่มีกฎหมายคุ้มครอง ปัญหาการศึกษาของเด็ก เด็กมีโอกาได้รับการศึกษาค่อนข้างน้อย ปัญหาเรื่องสาธารณสุข สุขภาพอนามัย ซึ่งเป็นผลมาจากสิ่งแวดล้อมที่เป็นมลพิษในชุมชน ปัญหาสังคมซึ่งเป็นผลผลิตจากปัญหาอื่น ๆ ทั้งเรื่องเศรษฐกิจ ภาวะกดดันของครอบครัวที่ต้องดิ้นรน พ่อแม่ทะเลาะกัน ครอบครัวไม่อบอุ่น ดังนั้นปัญหาที่ตามมาก็คือ ปัญหาสุขภาพเสพติด การค้าประเวณี โรคเอดส์ อนามัย (เอกสารสรุปสถานการณ์ไทย, 2538 : 35)

การศึกษาของเด็กในชุมชนแออัด จากข้อมูลของกรุงเทพมหานครในปี 2537 ระบุว่า ในกรุงเทพมหานครมีชุมชนแออัดจำนวน 1,224 แห่ง มีประชากรในชุมชนแออัดประมาณ 1.26 ล้านคน โดยในปี 2535 มีเด็กในชุมชนแออัดที่อยู่ในวัยเรียน 75,163 คน และเพียงร้อยละ 64 ที่มีโอกาสเข้าศึกษาในระบบโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, 2539 : 8)

นอกจากนั้น จากสถิติของกรุงเทพมหานคร ซึ่งทำการติดตามการเรียนต่อของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครตั้งแต่ปีการศึกษา 2531 - 2538 พบว่า มีเด็กที่ไม่ได้ศึกษาต่อและไม่ได้ประกอบอาชีพ ในแต่ละปีจำนวนไม่น้อย ดังนี้ (ตารางที่ 1.1)

ตารางที่ 1.1

สถิติการติดตามนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2531 -2538
ที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2530 - 2537

รายการ	จำนวนนักเรียน (และร้อยละ) ในปีการศึกษา 2530 - 2537							
	2531	2532	2533	2534	2535	2536	2537	2538
ศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น	27,734 (77.75)	28,122 (80.78)	30,151 (83.08)	31,631 (85.09)	31,757 (85.59)	32,941 (89.20)	33,285 (92.03)	33,218 (93.40)
ไม่ได้ศึกษาต่อและไม่ได้ประกอบอาชีพ	1,996 (5.60)	1,916 (5.50)	1,837 (5.06)	1,776 (4.78)	1,326 (3.57)	1,003 (2.72)	749 (2.07)	503 (1.41)
ประกอบอาชีพ	2,887 (8.90)	2,513 (7.22)	2,387 (6.58)	2,076 (5.59)	1,085 (4.86)	1,673 (4.53)	1,154 (3.19)	976 (2.74)
ติดตามไม่ได้	3,054 (8.56)	2,264 (6.50)	1,916 (5.28)	1,689 (4.54)	2,219 (5.98)	1,312 (3.55)	981 (2.71)	867 (2.44)
รวม	35,671	34,815	36,291	37,172	37,107	36,929	36,169	35,564

ที่มา : กองวิชาการ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร , 2538.

ข้อมูลนี้ชี้ชัดถึงตัวเลขของเด็กซึ่งน่าจะอยู่ในวัยเรียนแต่ไม่ได้เรียนอีกจำนวนหนึ่ง แม้ตัวเลขตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2536 - 2538 จะมีแนวโน้มลดลง แต่เอกสารของกรุงเทพมหานคร (กองวิชาการ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2538 : 151) ส่วนใหญ่น่าจะเป็นกลุ่มที่จบการศึกษาภาคบังคับแล้ว แต่ขาดโอกาสในการเรียนต่อเพราะต้องประกอบอาชีพ นอกจากนี้น่าจะมีเด็กบางส่วนแม้มีโอกาสเรียนต่อก็ปฏิเสธโอกาสนี้เสีย

ปรากฏการณ์การไม่เรียนต่อของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีปรากฏในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ และได้มีผู้พยายามศึกษาหาสาเหตุของการไม่เรียนต่อไว้มากมาย ซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่มาจากปัญหาทางเศรษฐกิจ พ่อแม่ยากจน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2528 : 17) เรียนแล้ว

ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง ไม่คุ้มค่า (สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2535 : 163) หรือเป็นเพราะเด็กขาดแรงจูงใจ (สุริยา บุญเฉลิม, 2536)

อย่างไรก็ตามผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่ไม่ได้เรียนต่อขั้นมัธยมศึกษา ก็ยังมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนา เพราะเป็นผู้ที่มีอายุและประสบการณ์น้อย การสร้างงานด้วยตนเองย่อมทำได้ยาก การประกอบอาชีพเพื่อสร้างสถานภาพทางเศรษฐกิจก็มีโอกาสน้อย เนื่องจากอยู่ในวัยเด็ก (เจริญผล สุวรรณโชติ, 2529 : 132) นอกจากนั้นเด็กยังเป็นกลุ่มแรงงานที่มีฝีมือต่ำ ทำให้มีรายได้น้อยทั้งนี้เพราะไม่ได้รับการฝึกฝนเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพที่สมบูรณ์ (อุทัย หนูแดง, 2529 : 1 - 2)

จากความสำคัญของการศึกษา ความจำเป็นที่มนุษย์จะต้องได้รับการศึกษา และปรากฏการณ์ที่มีเด็กที่ควรจะอยู่ในระบบการเรียนเพื่อสร้างโอกาสในทางพัฒนาตนเองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม จากประสบการณ์ของผู้วิจัย ซึ่งมีหน้าที่การทำงานที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า มีเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ในชุมชนแออัดไม่ได้เรียนต่อในระบบการศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ทั้งลักษณะที่เกี่ยวกับตัวเด็ก การมีแรงจูงใจ การควบคุมตนเอง และปัจจัยแวดล้อมตัวเด็ก อันได้แก่ครอบครัวที่จะมีผลทำให้เด็กมีพฤติกรรมการเรียนต่าง ๆ เช่น การเรียนต่อในระบบ นอกโรงเรียน หรือการละทิ้งการเรียนโดยสิ้นเชิงภายหลังการเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการครอบครัว และระบบการศึกษาของประเทศ ซึ่งจะได้นำข้อมูลที่ได้รับการศึกษาไปใช้ประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสุขภาพจิต การควบคุมตนเอง และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของเด็กและเยาวชนในชุมชนแออัด ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนต่อของเด็กและเยาวชนในชุมชนแออัด ในกรุงเทพมหานคร

1.3 ขอบเขตในการวิจัย

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ เด็กและเยาวชน ผู้ที่มีอายุระหว่าง 11 - 15 ปี ซึ่งเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว และเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัดกรุงเทพมหานคร

1.4 นิยามศัพท์

เด็กและเยาวชน หมายถึง ผู้ที่มีอายุระหว่าง 11 - 15 ปี ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ระหว่างการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 และอาจจะเรียนในชั้นมัธยมศึกษา หรือไม่เรียนก็ได้ และอยู่อาศัยในชุมชนแออัดด้วย

การเรียนต่อของเด็กและเยาวชน หมายถึง การที่เด็กและเยาวชนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ

ชุมชนแออัด หมายถึง บริเวณที่มีพื้นที่ไม่ถูกสุขลักษณะมีน้ำขังอับชื้นและสกปรก มีผู้อยู่อาศัยอย่างแออัดอันอาจจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย และความปลอดภัย

สุขภาพจิต หมายถึง ความสามารถในการปรับปรุงตัวของคนเราให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันและรวมถึงสถานการณ์ที่กำลังจะมาถึง โดยสามารถสนองตอบความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ได้ อันจะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

การควบคุมตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคล ที่จะบังคับนิสัยของตนเอง เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ ไม่ว่าจะเผชิญกับสถานการณ์ที่กดดันเพียงใด สามารถที่จะเผชิญอุปสรรคใด ๆ เพื่อให้เกิดผลดีตามที่ต้องการ

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความปรารถนาที่จะประสบผลสำเร็จในงานที่ยุ่งยากซับซ้อน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ขัดขวาง พยายามหาวิธีการต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ ต้องการอิสระในการทำงานและการแสดงออก ต้องการชัยชนะในการแข่งขัน มุ่งมั่นที่จะทำให้ดีเลิศ มีความสบายใจเมื่อพบความสำเร็จ และวิตกกังวลเมื่อพบความล้มเหลว

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางการพัฒนาเด็กและเยาวชนทางจิตใจ เพื่อเป็นการป้องกัน และแก้ไข ปัญหาการเรียนต่อ และไม่เรียนต่อ
2. ผลการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหาร ครูอาจารย์ และผู้ปกครอง ใ้ใช้ประกอบการพิจารณา กำหนดนโยบายในเรื่องการศึกษา ให้บรรลุเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น

1.6 สมมติฐานการวิจัย

- สมมติฐานที่ 1 เพศชายมีแนวโน้มการเรียนต่อมากกว่าเพศหญิง
- สมมติฐานที่ 2 ครอบครัวที่มีจำนวนบุตรน้อย บุตรจะมีโอกาสเรียนต่อมากกว่าครอบครัวที่มีจำนวนบุตรมาก
- สมมติฐานที่ 3 บุตรคนที่ 1, 2 และ 3 ของครอบครัว มีแนวโน้มเรียนต่อมากกว่าบุตรคนหลัง ๆ ของครอบครัว
- สมมติฐานที่ 4 โรงเรียนที่อยู่ใกล้แหล่งชุมชน มีอิทธิพลต่อการเรียนต่อของนักเรียนมากกว่าโรงเรียนที่อยู่ไกลแหล่งชุมชน
- สมมติฐานที่ 5 ครอบครัวที่มีผู้ปกครอง อาชีพรับราชการ มีแนวโน้มที่จะส่งบุตรเรียนต่อมากกว่าครอบครัวที่มีผู้ปกครองอาชีพรับจ้าง ค้าขาย และบริการ
- สมมติฐานที่ 6 ครอบครัวที่มีบิดามารดามีการศึกษาสูงมีแนวโน้มที่จะให้บุตรได้รับการศึกษาสูงมากกว่าครอบครัวที่มีบิดามารดาได้รับการศึกษาดำ
- สมมติฐานที่ 7 ครอบครัวที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางมีแนวโน้มที่จะให้บุตรได้รับศึกษาต่อมากกว่าครอบครัวที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ
- สมมติฐานที่ 8 สุขภาพจิต การควบคุมตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีอิทธิพลต่อการเรียนต่อของเด็กและเยาวชนที่มีครอบครัวอาศัยอยู่ในชุมชนแออัด กรุงเทพมหานคร